Ч. 222 | Четвер 2 (14) жовтня 1897. | Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

## Поучаюча полеміка.

(Дальше).

Причини розяреня в самім народі треба глядати в єго величезній поверхповности при осуді суспільних справ. Нарід не підготовлений до розуміня їх. Він без потреби і причини роз'ярює ся. Згодившись на те, що партиї мусять бути, ніхто не стане жадати, щоб всї були або урядовці, або опозицийники, або радикали. Длячого ту має бути роз'ярене?

Хочуть опозиционісти робити о власних силах: робіть! хто вас спиняє? З того лиш користь може бути, навіть для тих, що ходять до біса і не спускають ся на власні сили. Чого тут гнївати ся на тих, що шукають посторонної помочи? Найдуть они ту поміч і подадуть народови — добре! Не найдуть — чорт їх побери! Ми-ж робимо о власних силах! — Се-ж здоровий розум так радить — і тут нічого гнївати ся!

Так, — але здорового розуму у галицкої рускої інтеліґенциї не найти! Як завдала собі одно питане, чому А. і Б. і В. і Г. шукають посторонної помочи, коли їй то не подобає ся, так уже на инші питаня єї голови не стає. І на тамте не находить розумної відповіди і инших питань не бачить. Всї, що здоровими очима дивлять ся на теперішний рух галицко-рускої інтеліґенциї, описують єго як хоровитий обяв любовний, що звів до купи народовця з кацапом; у взаїмних обіймах они вже й самі себе забули.

І нїчо дивного! Хто-ж та наша інтеліґенция? Се люди по селах. У Москалів були осьвічені люди, що ходили в народ; а у нас ті осьвічені люди раді-нераді таки по селах між народом сидять. Село-ж своїми обставинами нищить всяку інтеліґентну силу, як се доказують российскі народники, (Енґельгарт, Осадчий) і як се ми бачимо на наших сьвящениках. Сьвященик не є свобідний чоловік; він передовсім господар, а потім сьвященик. Господарство — то єго перша журба, а селяни — друга. Без осьвіченого товариства, без книжок, без театру, без образів, музики, без розумних розривок — він тратить зчасом до всего того розуміне, коли має яке; остає ся єму одна часопись, що лучить єго з культурним сьвітом, і має заступити єму все те, що має чоловік з великого міста на кождім кроці за дешеві гроші. Коли-ж та часопись ведена зле (бо нераз трудно вести добре, або таки з наміром видає ся єї з вузеньким сьвітоглядом), то тоді виховує ся ціла громада людий з таким же самим вузким сьвітоглядом. Тому то ми й приписуємо таке велике значінє часописям у нас і винуємо їх за зле виховане публики і за розярене.

Міскої інтеліґенциї ми маємо за мало, щоб она могла рішати справи народні, — і звідси такі невідрадні відносини. Заходить отже потреба виховувати сільску публику інтеліґентну. Але тут уже сходить справа на те, що маємо жадати від суспільного діятеля і які доконче потрібні услівя для суспільної діяльности. На сї питаня ми відповімо словами Н. Кареєва з єго книжки: „Мысли о сущности общественной дѣятельности“. Іде о то, чого має ся жадати на приклад від пп. Романчука, Барвіньского і Яросевича, а що повинна сама суспільність дати, аби їх діяльність була успішна.

Не йде о то, як п. Б. думає, щоби політики позбути ся (того „Буковина“ нїколи не казала); — іде о то, як витворити такі відносини, щоби і з політики був хосен, бо тепер єго занадто мало відповідно до зужитих на ню сил.

### Гадки о суспільній діяльности.

*(Ідеальні жаданя від суспільного діяча і доконче потрібні услівя для суспільної діяльности).*

I.

Наложити на себе якийсь моральний обовязок — каже Кареєв — може чоловік лише сам. Жадати від него, аби він наложив на себе якийсь обовязок, можуть загальні звичаї, закони, опінія публична, але накинути єму пересьвідчене, що той обовязок справедливий і моральний, не можуть. Се пересьвідчене мусить собі сам чоловік виробити. Як чоловік сам не повинен накидати другим свою думку і оправдувати се тим, що він так хоче, єму так подобає ся; так не можна і від него жадати, щоб він так а так поступав, бо того „жадає нарід (суспільність)“.

Слова: „жадає нарід-суспільність“ можуть мати двояке значінє, а де є двозначність, там можливі помилки, несправедливість і шкода. „Суспільність“ можна розуміти реально і ідеально. Суспільність, отсї реальні люди, що я

---

7)

## ШПІГУН.

*(Повість Джемса Ф. Купера).*

(Дальше.)

Ожидане і цікавість родини в хаті дійшли до найвисшого степеня, коли драґон вернув знов до середини. Він поклонив ся чемно, підійшов до капітана і прибравши дуже поважну міну сказав:

— А тепер, мій пане, коли моє головне діло вже скінчило ся, чи можу позволити собі оглянути близше Вашу перуку?

Анґлійский офіцир прибрав і собі таку повагу; як драґон і здоймивши собі перуку з голови подав єму єї.

— Видко, що Вам сподобала ся — сказав він з легким усьміхом.

— Щоби так правду сказати — відповів драґон — то ні. Я волів би Ваше чорне волосє. Але чого ви так дуже обтулили ся отсим сурдутом на собі? Чи може перестуда сягає ще глубше?

— Хочете може ще й сему сурдутови ліпше придивити ся? — спитав Генрі, здоймаючи з себе сурдут і віддаючи єго офіцирови.

— Ви добре зробили, що здоймили з себе отсей сурдут — сказав офіцир — тепер бодай знаю, що Ваш уніформ Вам більше до лиця!

Коли капітан здоймив з себе перебране, став тамтой другий капітан приглядати ся єму через хвильку спокійно і уважно, а відтак нїби жартом відозвав ся:

— Тепер, коли маємо перед собою нову особу, треба хиба представити ся; я капітан Лявтон від вірджіньскої кавалериї.

— А я, пане, капітан Вартон з 60 полку піхоти Єго Величевства — відповів Генрі і не приймаючи жарту і ледви що слїд відклонив ся.

Черти Лявтонового лиця в одній хвили змінили ся, і щезла з них всяка жартобливість. Він глянув поважним, слїдительним оком на капітана і промовив не з аби-яким переляком:

— Капітане Вартон, жаль менї Вас з цїлої душі!

— О мій пане! — відозвав ся на то перепуджений батько — коли Вам жаль єго, то чого єго мучите? Він не шпігун — хотів лиш побачити ся з своєю родиною і то єго спонукало віддалити ся так далеко від правильної армії та перебрати ся. Лишіть єго при нас, заплачу Вам охотно скілько схочете!

— Пане! Лиш обава о свого сина оправдує таку бесїду — сказав Лявтон гордо — але Ви забуваєте, що я Віржінець і джентльмен. — А звертаючись відтак до молодого мужчини говорив дальше:

— Чи Ви, капітане Вартон, не знали о тім нїчого, що наші пікети перебувають вже від кількох днів в сих сторонах?

— Я о тім нїчого не знав, аж Вас побачив, а тогди було вже за пізно втїкати — відповів Вартон зажурений. — Я прийшов сюди, щоби — як то сказав вже мій батько — побачити ся з родиною, і думав, що Ваша партия есть в Пікскіль — як би не то, то я би був не відважив ся!

— То все може й правда; але істория з тим Андре научила нас осторожности. Коли вже штабові офіцири до зради, то всім приятелям свободи треба подвійно бути чуйними.

Генрі склонив ся мовчки на ту замітку; але Сара зважила ся промовити кілька слів в користь свого брата.

Драґон вислухав єї чемно і нїби з співчутєм, але відповів рішучим, хоч лагідним голосом:

— Я не головний командант сего відділу, моя панно; майор Денвуді має рішати, що має ся стати з Вашим братом. На всякий случай будуть з ним добре і честно обходити ся.

— Денвуді? — відозвала ся Францес червона як грань на лици — Денвуді? Богу дякувати — то Генрих безпечний!

Лявтон подивив ся на ню нїби так, як би єму єї жаль було і як би єї подивляв, покивав сумнївно головою і сказав:

— Може бути.

Личко Францеси поблїдло по тих сухих, мало відрадних словах. Правда, що обава о єї брата стала вже трохи менша, але всеж-таки она дрожала на цїлім тїлї, а цїла єї постава показувала дуже велике зворушенє. Споглядала то на драґона то знов в землю. По дрожачих єї устах було видко, що хотїла щось говорити, але не могла.

Панна Пейтон, котра уважно її приглядала ся, виступила тепер з цїлою повагою женщини і сказала:

— То можемо сподївати ся, мій пане, що майора Денвуді тут побачимо?

— За кілька мінут, моя панно — відпо-

між ними жию, можуть жадати від мене чого-небудь, незгідного з тим, чого жадає від мене голос розуму і голос совісти. Пословиця вправді каже: „з вовками жити, по вовчому вити", але в ній находимо радше оправдане, чому між вовками і невовки по вовчому виють, а не пораду, аби так робити. Обичаї даної суспільности, сеї або тої верстви суспільности, людий одної або другої професиї і партиї можуть бути ще на низькім степени розвою і можуть позволяти на зовсїм нечесні діла, та жадати таких діл від чоловіка в інтересї держави, народу, партиї і т. п. Возьмім приклад, що обичаї якогось народу (верстви, партиї і т. д.) такі жостокі, що позваляють затроювати криниці, ріки і потоки ворогів, аби они потруїли ся. Нарід може жадати того і від поодинокого чоловіка, а все-ж він не повинен на таке годити ся. Загал (нарід) може помиляти ся в тім, що користне а що шкідливе єму самому; тому й не має права накидати свою думку поодиноким людям або й карати їх за то, що не приймають тої думки. Так само і поодинокий чоловік хоч має право пересьвідчувати загал, але не має права жадати, аби приняли єго думку.

(Дальше буде).

## Вісти політичні.

Вчерашне засїдане палати послів було спокійне. Залагоджено в першім читаню проект закона о запомогах в сумі 8 мілїонів для потерпівших від нещасть елементарних. При сїй нагоді промавляв пос. Евг. Абрагамович о нужді в Галичині і доказував, що многим сторонам нашого краю грозить голод. Бесїдник домагав ся для Галичини заведеня публичних робіт і безпроцентових позичок для потерпівших. Пос Окуневский ставив пильне внесене в справі процесів виборчих і інтерпелював в справі заказу збираня складок на дім ім. Качковского.

Правительство предложило проект закона о податку від цукру. Після сего проекту має ся платити 6 зр. від 100 кільо проданого цукру, 5 зр. від цукорків, 4 зр. від кандизованих овочів, 3 зр. від чоколяди а 2 зр. від 100 літрів лікеру; — проект закона о податку транспортовім (від транспорту осіб і баґажів 12 зр., від транспорту товарів 5 зр.)

Угорский президент міністрів відповідаючи на інтерпеляцию Кошута сказав, що лиш завдяки державам европейским прийшло до мира межи Туреччиною а Грециєю. В справі кретийскій старають ся держави о забезпечене Креті автономії під верховною властию султана.

В нотї до держав европейских предкладає Порта розброєне всїх Кретийців, християн і магометан та іменоване ґубернатором острова християнина але турецкого підданого.

## Новинки.

*Львів дня 13-го жовтня 1897.*

— **Є. В. Цїсар** дарував громаді Ясїнка, в золочівскім повіті, 100 зр. запомоги на докінчене будови церкви і комітетови будови костела в Голоскові, надвірняньского повіта, на внутрішне устроєне 100 зр.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував надзвичайного професора дра Леона Вахголца, звичайним професором судової медицини на університеті в Кракові.

— **Торжественне отворене** року шкільного в школі політехнічній у Львові відбуде ся дня 14 с. м. о 10-ій годині рано.

— **Конкурс.** Ц. к. Намістництво оголошує конкурс на опорожнені з початком року шкільного 1897/8 стипендиї з фонду наукового в квоті по 105 зр. а. в. призначених для молодежи рускої народности, що ходить на видїли права або фільософії в галицких університетах. Подання треба вносити до дня 15-го падолиста с. р. на руки власти академічної до ц. к. Намістництва і долучити до них метрику, сьвідоцтво шкільне та доказ фреквентациї на університеті.

— **Будова рускої семинарії духовної в Станиславові** зачне ся з весною слїдуючого року. Як відомо, правительство вставило вже в буджет на 1898-ий рік суми на будову семинариї в Станиславові і в Перемишли.

— **Загальні вибори до ради повітової в Городенці** розписані на днї: 22-го н. ст. падолиста с. р. з куриї громад сільских, 23-го з міст а 24-го з куриї більших посїлостий.

— **Перенесенє мощий Копітара і Вука Караджіча.** В недїлю довершено у Відни на кладовищи сьв. Маркса відкопаня мощий двох славних мужів славяньских Копітара і Караджіча. Відкопане відбуло ся в присутности цїлого сербского посольства, представителїв австрийского міністерства просьвіти, академії наук, славяньских товариств і представителїв Славяньства. При тій нагоді промавляли пос. Шукле, Словінець, бурмістр Відня др. Люеґер, бувший міністер сербский Фаранович і доцент Мурка. По тім перенесено мощі на зелїзницю: Караджіча на дворець державної зелїзниці, звідки перевезено їх до Білграду, а Копітара на дворець полудневої зелїзниці, звідки дня 12-го с. м. прибули до Любляни. Того дня зібрали ся на двірци зелїзниці товпи словінської публики і по церковним благословеню та по промові любляньского бурмістра перенесено тлїнні останки Копітара на вічний супокій в рідну землю, на кладовище сьв. Христофа в Люблянї.

— **Колеґія грецка в Римі,** котру віддано тепер під провід Августиянів, містила до тепер у собе Греків, Італьо-Греків (Альбанців обряду грецкого), Мельхитів, Румунів, Русинів і Болгар. Румуни і Болгари перейшли тепер до колеґії Урбана удержуваної в Пропаґандї, а для Русинів коштом Цїсаря австрийского вибудовано осібну колеґию і повірено єї оо. Єзуїтам. В колеґії грецкій остались лише Греки і Мельхити, о що головно старав ся помершии патриярх Юсиф. Тепер більше число Греків і Мельхитів може бути приняте до властивої колеґії грецкої.

— **Зміна властителя.** Маєтність Хильчичі, в золочівскім повіті, купив п. Евг. Розвадовский, директор золочівского банку задаткового, за 150 тисяч зр.

— **Небувалий поєдинок.** З Будапешту доносять телеграми до віденьских часописий: В Люґош на Угорщинї лучила ся небувала пригода. Судия Ерінай в наслїдок клевети зі сторони місцевої інтелїґенциї був примушений вызвати всїх обиджаючих єго, загалом 40 осіб, на поєдинок. В недїлю відбули ся два поєдинки: перший з властителем більшої посїлости Хрістоманосом на пістолети, в котрім нїхто не одержав рани і другий на шаблї з судиєю Талайді. В другім поєдинку

---

вів драґон. — Пішлю кількох з моїх людий по него, щоби єму дати знати, що тут стало ся, а він на ту вість зараз сюди прийде. Але позволите тепер, щоби я своїм людем казав зсїсти з коний і покріпити ся?

Пан Вартон знав, що на таке питанє єсть лиш одна відповідь, отже рад не рад пристав на то і видав відповідний приказ, щоби вволити бажаню Лявтона.

Офіцирів запрошено снїдати разом з родиною а ті й охотно пристали на то. Розуміє ся, не спущено з ока нїякої осторожности. Капітан від драґонів розставив варту і аж тогди вернув назад до кружка родинного. Заспокоївши трохи свій немалий апетит, спитав він пана дому, чи не знає він якого похатника, що називає ся Бірч і тут мешкає.

— Менї видить ся, мій пане, — відповів пан дому обережно — що він тут лиш часом мешкає, бодай рідко єго коли тут видати — я єго майже нїколи не виджу.

— То дивна річ — відповів драґон — тим дивнїйша, що він Ваш найблизший сусїд.— Та й для Ваших дам не конче то мусить бути неприятно, бо я переконаний, що мушлїни на он тім столї, певно два рази тілько коштують, як Бірч би за них правив.

Пан Вартон оглянув ся переляканий і побачив, що кілька закуплених предметів лежало ще тут і там в комнатї.

Лявтон перший перервав мовчанку:

— Я мав охоту, відучити того пана Бірча від єго нетоваривского житя — сказав він — і хотів навідати ся нинї до него. Як би я єго був застав дома, то був би завів єго в таке місце, де би він бодай на короткий час міг був жити в товаристві.

— А куди-ж би Ви єго завели?

— До вязниці! — відповів драґон коротко.

— Та що-ж той бідний похатник завинив? — спитала панна Пейтон, ставляючи перед драґона вже четверту чарку.

— Бідний? — відозвав ся той на то. — Коли він бідний, то король Юрий хиба зле платить.

— То правда — відозвав ся на то один з войскових — Єго Величество винен єму що найменше князівство.

— А конґрес стрічок! — докинув комендант і сягнув по новий кусень паланички.

— Жаль менї того — сказав на то пан Вартон — що якийсь із моїх сусїдів заслужив собі на неласку нашого правительства.

— Скоро лиш дістану єго в свої руки — сказав Лявтон — то повисне певно на першій близшій галузи.

Для Вартонової родини не була то новина, що американьска армія недовіряла похатникови Герве'му Бірчеви і заєдно єго переслїдувала. Він вже тілько разів вирвав ся був з єї рук, тілько разів утїк був якимсь загадочним способом з єї вязниці, що о „єго геройстві" говорено аж занадто часто в цїлій околиці і не так легко можна то було забути. Та й завзятість Лявтона не так дуже походила з гніву за єго провини, як радше з того, що бідний похатник умів завсїгди якось так борзо вирвати ся Американцям з під ключа.

Лише що перед роком добачили були Бірча недалеко головної кватири і то в часї, коли кождої години можна було сподївати ся великих подій.

Ледви що дали знати офіцирови, котрий мав пильнувати доріг, що вели до американьского табору, як він зараз вислав капітана Лявтона в погоню за похатником.

Неутомимому в виконуваню своїх обовязків, і обзнакомленому добре з тою стороною драґонови удало ся, хоч з великим трудом і напруженем, осягнути свою цїль. Вертаючи назад станули вояки в якійсь гостинници, щоби дати коням спочити і їх погодувати. Арештованого завів сам Лявтон до якоїсь комнати і там єго замкнув. Опісля довідали ся лиш то, що недалеко від варти порала ся якась жінка, і супротив капітана була дуже чемна, доки аж той не засїв до вечері. Пізнїйше щезла тота жінка і похатник і вже не можна було єго відшукати.

Капітан Лявтон не міг єму забути того збитка.

Вартон і єго непрошені гостї лише що попоїли, як на дворі почув ся тупіт коний і голос труби, а драґон тогди схопив ся чим скорше і відозвав ся:

— Спішіть, панове, до коний! Денвуді їде!

Офіцири послухали єго приказів і він сам великими кроками вийшов з комнати. Остало ся лиш двох людий, що мали стерегти капітана Вартона, а всї прочі войскові виїхали на стрічу своїм товаришам.

Лявтон не забув на ту осторожність, яку вкладала на него яко подвійний обовязок війна, в котрій мова, звичаї і зверхна постава противників так дуже були однакові. Але коли під'їхав досить близько, щоби бути певним, що то дійстно той сам майор, напер на коня острогами і за кілька хвиль станув при боці свого старшини.

І знову мурава перед домом заповнила ся їздцями а ново прибувше войско присїло ся також до обіду, прилагодженого для своїх товаришів.

### Глава шеста.

Дами Вартонової родини зібрали ся коло вікна і з великим інтересом дивили ся на то, що дїяло ся на дворі.

Сара дивила ся на приїзд своїх земляків з усьміхом повним погірдливої байдужности, бо легковажила собі навіть особисту поставу сих мужів, що служили не сьвятій справі, бо справі ворохобні. За то панна Пейтон споглядала на войско з радістною гордостию, бо преці згадала собі на то, що они з єї рідної кольонії. Франсес з особлившим інтересом дивила ся на доїзджаючих їздців, з інтересом так великим, що перед ним мусїли уступити всї взгляди.

одержав Ерінай тяжку рану в праву руку, в наслідок чого дальші поєдинки мусять бути тепер здержані.

— **Попали в руки справедливости.** Мошко Готліб родом з Медики, за лінивий до праці, пустив ся на легкий ґешефт. Виїхав до Угорщини, а відтак вернув до Галичини і зачав розглядати ся за товаром. В Перемишли пізнав ся з молодою дівчиною, котрій приобіцяв дуже поплатну службу за границею. Щоби уникнути однак чуйного ока поліції, виїхав наперед до Ярославя, звідки обоє мали удати ся в дорогу. Тут однакож случайно приловив его поліційний агент і арештував. — Оногді арештовано у Львові жидівку Кляру Друкер, підозріну також о ведене торговлі дівчатами і вивіз їх до Туреччини. В послідні часі Друкерова вивезла одну хорошу кільканайцятьлітну жидівку Еллю Штернбах за границю.

— **Самоубийство на Везуві.** З Неаполя пишуть під датою 20 вересня: Везув від кількох днів вибухає. Лява струєю випливає з кратеру, що лежить о кількасот метрів понизше головного кратеру. Вчера один Німець вирушив сам, без провідника, на гору. Оглянувши головний кратер, зійшов до низшого, кинув пулярес з грішми і ріжні папери в бухаючу челюсть, а відтак положив ся кілька метрів низше від плинучих потоків ляви, так щоби за кілька мінут его досягла. Лежачи вистрілив з револьвора в серце і погиб на місци. Однак перечислив ся, коли думав, що кипуча лява спалить его тіло; в віддаленю одного метра від мертвого тіла змінила она нагло свій напрям. Кількох людий, котрі виділи се з далека, надбігли в саму пору, щоби мерця усунути. Помимо сильних старань не вспіли доси довідати ся о імени самоубийника. Міг числити двайцять кілька літ, був кріпко збудований і одітий вибагливо. Через кілька днів мешкав в готели в Резіні.

— **Цікавого сьвітового подорожного** бачили дня 21 вересня в Боденбах. Був се може 5 або 6-лїтний хлопчина, котрий мав на грудех приліплений великий плякат, а на нім написано, що малий походить з Галичини і вирaбляє ся через Гамбурґ до Америки в подорож. „Пасажир“ говорить тілько по польски, заосмотрив ся в припас живности і в готівку в квоті 5 зр., а при тім сильно числить на ласку і милосердиє своїх евентуальних товаришів подорожи. Навіть карту корабельну має при собі малий подорожний, котрий зрештою є вновні вдоволений і споглядає в сьвіт дуже підприємчиво.

— **Портрет пок. єпископа Йоана Снїгурского,** хорошу хромолітографію, викінчену дуже хорошо з захованєм цілковитої подібности, можна набути в редакції „Прапора“ в Перемишли. Ціна 1 зр.

## Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

### Добрі ради.

— Кілька слів про копанє і прятанє бараболь. Несподівана студінь і сніги захопили нас сего року так борзо, що многі господарі не мали часу викопати бараболь і відповідно спрятати їх на зиму, а тепер, коли настала знов трохи погода, то будуть спішити ся з сею роботою, а в поспіху готові неодно занедбати, що потрібне, щоби бараболї держали ся добре через зиму. Длятого хочемо ту пригадати кілька хосенних рад: При копаню бараболь треба передовсім на то зважати, щоби їх добре обчищувати з землї; щоби відкидати на бік надгнилі і поперетинані бараболї, складати їх на купку і спрятати з поля. На поли треба добре позазбирувати всї бараболї; для того треба поле добре заскородити боронами і ті бараболї, що при тій роботї вийдуть ще на верх, повизбирувати. Наконець треба ще поле зорати і за плугом визбирувати бараболї. При прятаню бараболь на зиму треба зважати на то, щоби они були о скілько можна сухі. Коли бараболї суть мокрі, то треба їх розгорнути і лишити так, щоби висхли. Прятати бараболї найлїпше не в глубокі ями, анї не в купи зовсім верх землї, але в трохи вкопані в землю купи. На меншу скількість бараболь робить ся круглі купи, на більшу подовгасті. В тій цїли викопує ся яму на пів або на три черверти метра глубоку, берега в них робить ся трохи косо спадисті, так, щоби яма в горі була трохи ширша як в споді, спід ями і береги встелює ся верствою соломи, або сухого листя, також сосновим четинєм або висипує ся попелом, а на то складає ся бараболї в стіжок на півтора метра високий і так лишає ся на кілька днів невкритими, розуміє ся, коли красна погода. Коли підосхли, вкриває ся їх тонкою верствою соломи з околотів, на котру можна ще дати верству сухого листя, а на то приходить тонка верства землї, котру приплескує ся лопатою. Під таким легким накритєм позістає бараболя, аж доки не возьме мороз; за той час може она в купі підосхнути. Скоро возьме мороз, вкриває ся її грубшою верствою землї, оттак на яких 35 центиметрів, а на вершку робить ся ще один або два комини, після величини купи. В тій цїли вбиває ся чотирид ощинки разом так, щоби отвір в них був на 10 центиметрів, і вкладає ся коминок так глубоко, щоби досягав аж до бараболь. Замість такого коминка можна ужити також дренової рури. Ті коминки затикає ся скрутликами соломи або клоча і в часї погоди відтикає ся їх. Щоби вода не затікала до бараболь, копає ся доокола купи ровець, з котрого земля служить до вкриваня купи. — Щоби бараболї на насїнє добре перезимували, треба їх розгорнути на сонци і часто обертати, щоби добре позеленїли від сонця; они тогди витримають мороз та не будуть кільчити ся анї в пивници анї в ямі. В лютім треба їх розгорнути в яснім і теплім місци, а тогди они будуть борзо кільчити ся, засаджені посходять на борзї, а бараболї з них будуть пересічно більші і рівномірнїйші.

— Перед морозами треба конче скопати город, бо тогди земля буде урожайнїйша не лиш від того, що еї погноїмо, але також і від того, що воздух, сьвітло, дощ і сніг та морози причинять ся до того, що гній в земли борше перегниє і земля стане пухкійша. Крім того мороз найлїпше роздроблює землю. Однакож груду з рискаля при осіннім копаню не треба розбивати, бо тогди на весну земля була би дуже збита і запкарупіла.

— Рибне господарство могло би у нас богато причинити ся до піднесеня добробиту наших господарів. Не один господар, як би лиш хотів, міг би легко заложити собі ставок або саджавку на рибу. З кождої ями, з кождого рова, з кождого багна можна зробити собі ставок. Хто має н. пр. малий багнистий неужиток, котрий не може ніяк обернути на сіножать, зробить найлїпше, коли там заложить собі саджавку, хоч би лиш таку, котра подобала би більше на рів. В малих ставках, де вода тепла, а нема анї припливу анї відпливу можна годувати коропи і лини. Тепер була би пора, щоби викопати собі малий ставок а з весни напустити до него зарибок. Літом треба годувати рибу відпадками при господарстві, а в осени можна рибу виловити і продати. Де вода есть студена, там можна годувати пструги і щупаки. В ямах при цегольнях можна напустити зарибок коропа і лина. Робота при годівли риб не велика, а дохід можна мати значний.

## Телеграми.

**Константинополь** 13 жовтня. Войскові повномочники при амбасадах виїхали до Тесалії, щоби там витичити грецко-турецку границю.

**Мадрид** 13 жовтня. Маршалок Прімо іменований головним командантом войск на Филипинах.



За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

---

Тепер еї бистре око розпізнало одного межи їздцями.

Здавало ся, як би навіть і кінь під молодим їздцем знав собі ту честь, що може двигати на собі так благородний тягар, бо гордо підніс голову, а его хороші тоненькі ноги ледви дотикали ся землї.

Драґон сидів в такою певностию на сїдлї, що по нїм видко було, що він умів запанувати над конем, а его велика мязиста благородна стать видавала ся дїйстно красною. Тому офіцирови зложив Лявтон свій рапорт і з ним під'їхав аж до дверий дому.

Серце малої Франсеси било ся тепер так сильно, як би хотїло вискочити їй в грудий, то блїдла, то червонїла ся, а коли молодий мужчина зіскочив з коня, она дрожачи цїла мусїла аж на крісло присїсти. Але лиш через хвильку тревало то зворушене, уміла запанувати над собою, встала і побігла на стрічу офіцирови, котрий як-раз явив ся в дверох.

Франсес була ще так молода, що не придержувала ся моди, отже еї буйне, золотаве волосє неупудроване спадало їй на плечі Повабність молодечої краси і здоровлє, що сполучали ся в еї ніжній постати, говорячі очи, вимовні хоч мовчаливі уста, погляд повен одушевленя — то все надавало еї появі так незвичайної любости, що офіцир через хвильку аж не міг промовити і споглядав на ню як би на яке чудо.

Та й Франсес не була в силї хоч би словечком відозвати ся. Але завела свого гостя до другої комнати, напроти тої, де снїдали, звернула ся відтак щиро до молодого вояка, подала ему обі руки і відозвала ся:

— О Денвуді! Яка-ж я щаслива з многих взглядів, що виджу Вас знову. Я завела Вас сюди, щоби приготовити Вас на то, що застанете там несподїваного приятеля.

Молодий мужчина притулив еї руку до своїх уст і відповів:

— Та й я щасливий, дуже щасливий, що Вас виджу, та й то перший раз саму одну! О Франсес! Як же то гірко, що ви мене так іспитуєте! Як то легко може стати ся, що змінчивість війни може нас на віки розлучити!

— Мусимо піддати ся конечности! Але то не любов, о чім би я тепер хотїла поговорити — маю инше, важнїйше дїло, па котре хочу звернути Вашу увагу.

— Що-ж може бути важнїйшого і цїкавійшого для мене, як не то, щоби довідати ся, чи Ви ще не забули на мене? Чи наконець пристанете на то, щоби Ви сполучили ся зі мною ненарушимою звязею? О Франсес! Які-ж Ви студені для мене, котрий кождої хвилї мав Ваш образ перед очами, кождої хвилї лиш о Вас думав!

— Любі Денвуді! — відповіла Франсес лагідно — Ви знаєте мої чувства — скоро лиш війна скінчить, тогди отся рука на завсїгди Вашою. Але не пристану нїколи на то, щоби з Вами тїснїйше сполучити ся, доки з оружием в руці виступаєте против мого однїсенького брата. Атже мій брат навіть в сїй хвили від Вас зависимий. Чекає лиш на Ваше рішене, чи пустите его на волю, або — чи може віддасте его на смерть!

— Ваш брат? — відозвав ся Денвуді і поблїд та аж зі страху взад поступив ся — Ваш брат? Говоріть яснїйше! Яке-ж страшне значінє містить ся в сих словах!

— Хиба-ж капітан Лявтон не казав Вам, що арештував тут Генрі'го? — спитала Франсес ледви слишним голосом.

— Він казав менї, що арештував капітана 60 полку, але імени его не сказав! — відповів майор таким самим зворушеним голосом. Відтак приложив собі руку до чола, як коли-б хотїв прогнати від себе недобрі гадки.

— О Денвуді, Денвуді! — відозвала ся Франсес тратячи вже весь спокій. — Що має значити сей рух? Чого Ви так зворушені?

(Дальше буде).

## Поручає ся
## торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові. 2

Кто пье
**Катрайнера**
Кнайпа солодову каву?
Всѣ
котрй люблять смачну каву. хочутъ
бути здоровй и хочутъ щадити.
13

**4 3/4 кільо кави**

netto вільне від порта за послїплатою або за попереднim присланем гроший. Під гварапциєю
39 найлїпший товар.

| | | |
|---|---|---|
| Африк. Мока перлова . . | зр. | 4·75 |
| Сантос дуже добра . . | „ | 4·90 |
| Куба зелена найлїпша . | „ | 5·18 |
| Цейльон ясно-зел. найлїп. | „ | 6·35 |
| Золота Ява жовта найлїп. | „ | 6·30 |
| Пері кава знамен. сильна | „ | 6·45 |
| Арабска Мока дд. аромат. | „ | 7·10 |

Цїнники і тарифа цлова даром.
ETTLINGER & COMP. HAMBURG.

4

**ГАЛИЦКИЙ КРЕДИТОВИЙ БАНК**

принимає вкладки на

**КНИЖОЧКИ**

і опроцентовує їх по

**4 1/2 % на рік.**

**Недужим на лїшаї**

сухі, мокрі або лущачі ся, і получене з тою недугою також „печенє шкіри“ помагає під ґваранциєю, навіть в найгірших случаях „Дра Гебри смерть лїшаям“. Уживає ся внутрішно; нешкідливе. — Цїна 6 зр. в. а. За надісланем тої квоти (також марками почтовими) присилає ся почтою, без коштів цлових, франко: St. Marien-Drogerie, Danzig (Deutschland).

35

**Мужчини**

При ослабленю мужескім, мій ц. к. упр. ґальвано-електричний апарат, для власного ужитку з добрим успіхом. Лікарскі поручення. Проспект в коперті в марках 20 кр.
**І. Авґенфельд,**
Відень, IX., Türkenstrasse 4.

Бюро оголошень і дневників
приймає
**ОГОЛОШЕНЯ**
до всїх дневників
**по цїнах ориґінальних.**

# С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем.— Збірники на воду. — Комплетні уряджения купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

**Заступники для Галичини і Буковини**

## ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилає ся катальоґи.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові
улиця Кароля Людвика число 9, приймає
абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарні В. Лозинського під зарядом В. І. Вебера.